

Gospodarski krog

Sporočilo za javnost

Gospodarski krog: Slovenija na lestvici konkurenčnosti pada, vlada pa pri prepotrebnih korakih krepko zamuja

Ljubljana, 5. julij 2024 – »Delovanje slovenske države je iz dneva v dan bolj ohromljeno zaradi obsežnih stavk v javnem sektorju, kar otežuje ali celo onemogoča številne aktivnosti gospodarstva in vseh prebivalcev in prebivalcev. Vlado pozivamo, da aktivno pristopi k reševanju tega problema in zagotovi nujne javne storitve,« so bili jasni v 16 gospodarskih in kmetijskih združenjih in organizacijah, ki sestavljajo Gospodarski krog. Kot trenutno najbolj problematična so označili področja izdaje gradbenih dovoljenj, zaposlovanja tujcev in zdravstva.

Stavke hromijo nemoteno delovanje gospodarstva

V luči številnih stavk v javni upravi – zadnja taka je stavka na upravnih enotah - Gospodarski krog poziva k reševanju zadev in čimprejšnjemu sprejemu izrednega zakona, ki ga je Vlada RS potrdila včeraj in naj bil šel sedaj v parlamentarno proceduro. Izdaja vseh vrst gradbenih dovoljenj je nujen predpogoj za delovanje gospodarstva. Ministrstvo za javno upravo je sicer s 24. junijem 2024 posodobilo seznam bistvenih nalog za uresničevanje delovanja upravnih enot v času stavke, med katere so med drugimi uvrščene tudi naloge izdaje gradbenih dovoljenj, odločb o legalizaciji in uporabnih dovoljenj. Vendar pa se v praksi vseeno pojavljajo težave. Pri gradbenih dovoljenjih gre za eklatanten primer, saj so postopki že v normalnih okoliščinah predolgi in se s stavko sedaj samo še nesprejemljivo dodatno podaljšujejo. Zapletenost in dolgotrajnost postopkov pa zavira investicije in infrastrukturni razvoj. Ob tem Gospodarski krog poudarja, da bi morala vlada nujno zagotoviti normalno in stabilno delovanje javne uprave in da je reševanje z izrednimi zakoni v trenutni situaciji sicer nujna, vendar je lahko le kratkotrajna rešitev.

Vladi Gospodarski krog predlaga, naj za pohiritev postopkov izhaja (tako pri interventnih kakor tudi pri sistemskih ukrepih) iz rešitev, ki jih je sama predvidela v Zakonu o interventnih ukrepih za odpravo posledic poplav in zemeljskih plazov iz avgusta 2023, saj so dobra osnova za rešitev problema dolgotrajnega umeščanja v prostor.

Ob tem Gospodarski krog pozdravlja informacijo, da naj bi danes sindikat državnih organov podpisal stavkovni sporazum z vladno stranjo, s čim naj bi bila predvidoma v ponedeljek prekinjena stavka na upravnih enotah. To pomeni, da naj bi bilo po več mesecih ponovno zagotovljeno tudi opravljanje vseh storitev, ki jih gospodarstvo nujno potrebuje za svoje nemoteno delovanje. Nezmožnost zagotoviti normalno in stabilno delovanje javne uprave namreč gospodarstvu in prebivalstvu povzroča veliko škodo.

Brez tuje delovne sile ne bo šlo

Gospodarski krog navaja, da se bodo brez tuje delovne sile številne dejavnosti popolnoma ustavile. Izdajanje dovoljenj za prebivanje in delo je že pred stavko trajalo 3, 4, ali celo 6 mesecev, namesto v zakonskih 30 dneh (v izrednih primerih v 60 dneh). Zaradi stavke so se sedaj ti postopki še podaljšali.

Dejstvo je, da določenih strokovnjakov in znanj za specifična področja v Sloveniji primanjkuje in morajo podjetja te delavce iskati tudi v tujini. Pomanjkanje kvalificirane delovne sile namreč predstavlja resno oviro za gospodarsko rast in razvoj. Gospodarski krog priznava, da je vlada, s spremembo zakonodaje pravilno načrtala smer skrajševanja in poenostavitve postopkov, vendar do njihovega izvajanja še ni prišlo. Zamudni in administrativno zapleteni postopki zaposlovanja tujcev zmanjšujejo konkurenčnost Slovenije tudi pri zaposlovanju globalnih talentov, zato vladi predlagamo, da se rešitev, ki jo je uvedel Zakon o interventnih ukrepih za odpravo posledic poplav in zemeljskih plazov iz avgusta 2023 (ZIUOPZP) glede prednostnega zaposlovanja tujcev iz tretjih držav uvede kot sistemski ukrep, ki bi ga lahko koristilo celotno gospodarstvo.

Zaskrbljujoče stanje v zdravstvu

Gospodarski krog opozarja tudi na zaskrbljujoče stanje na področju zdravstva. Ob tem poziva vlado, da najde skupno pot in dialog z zdravniki in s tem pripomore k odpravi najdaljše stavke zdravnikov v zgodovini samostojne Slovenije. Poleg tega pa predlogi novel zakonov, ki se pripravljajo – gre za zakon o zdravstveni dejavnosti, zakon o kakovosti v zdravstvu ter zakon o pravici do pozabe, ne naslavlja ključnih problemov, s katerimi se v Sloveniji soočamo na področju zdravstvene oskrbe - in sicer absentizma in dolgih čakalnih dob. Ob tem še poudarja, da je bil ob koncu preteklega leta sprejet Zakon o interventnih ukrepih na področju zdravstva, dela in sociale ter z zdravstvom povezanih vsebin (ZIUZDS), s katerim so bili sprejeti ukrepi, ki so jim delodajalske organizacije nasprotovale. Že samo izplačevanje bolniških odsotnosti v breme delodajalcev, ki se je ponovno dvignilo z 20 na 30 dni, gospodarstvu nalaga skoraj 80 milijonov evrov dodatnih stroškov letno. Ob tem, da je le 3 odstotke bolnih posledica poškodb na delu in poklicnih bolezni.

Davčna reforma, ne davčni lepotni popravki

Gospodarski krog je kritičen tudi glede predstavljenih predlogov davčnih sprememb, saj ne naslavljaajo ključnih izzivov, s katerimi se sooča slovensko gospodarstvo, pri čemer tu med drugim izpostavlja visoko obdavčitev dela. Vse do danes Ustavno sodišče RS ni odločilo o vloženi ustavni presoji Zakona o dohodnini, ki je bila vložena januarja 2022, četudi je bilo odločeno, da se bo obravnavala absolutno prednostno.

Ob tem Gospodarski krog navaja tudi izsledke ankete švicarskega inštituta IMD, po katerih je Slovenija na lestvici svetovne konkurenčnosti v letošnjem letu padla za nadaljnja štiri mesta in pristala na 46. mestu izmed 67 držav. Konkurenčna slabost je še naprej nizka vladna učinkovitost, ki vključuje nekonkurenčno poslovno zakonodajo in davčno politiko.

Gospodarski krog glede na vse navedeno poziva vlado, da v najkrajšem možnem času zagotovi nemoteno delovanje vseh javnih storitev, za katere gospodarstvo in vsi državljani plačujejo davke in prispevke. Hkrati poziva, naj se resno loti nujnih sistemskih reform.

